

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

от

Помощно училище „Петко Р. Славейков”, гр. Плевен

ОТНОСНО: Необходимостта от изменение и допълнение на Проект на Закон за предучилищното и училищното образование със сигнатура 454-01-5, внесен в 43-то Народно събрание на 21.11.2014 година.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

Ние, учителите от ПУ ”П.Р.Славейков”, гр. Плевен, подкрепяме Проекта на Закон за предучилищното и училищното образование, защото чрез него се:

- синхронизира политиката на България в областта на образованието с европейските директиви;
- осигурява автономия на училищата да разработват учебни програми за разширена и допълнителна подготовка;
- запазват специалните училища.

Но в Проектозакона не е законово отредено мястото на училищата за ученици със специфични потребности и особености в интелектуалното развитие (определяни досега в ЗНП като помощни училища). Тяхното съществуване (повече от седем десетилетия) ясно изразява хуманната грижа, както на държавата, така и на обществото, в подкрепа на образованието, възпитанието и рехабилитацията на учениците със специфични потребности и особености в интелектуалното развитие, с множество увреждания и с разстройства от аутистичния спектър.

В тази връзка твърдим, че няма нито хуманно, нито етично основание Центровете за личностно развитие, предвидени в Проектозакона за предучилищното и училищното образование, да бъдат алтернатива на системата на училищата за ученици със специфични потребности и особености в интелектуалното развитие (помощните училища). В помощните училища има голям брой ученици с диагноза генерализирано разстройство в развитието /аутизъм/. Аутистичното дете се чувства уверено и спокойно в група от минимален брой деца в тиха, защитена е непроменяща се среда /такава е европейската и световната практика/. Непрекъснатата промяна и нелогичният страх увеличават хипермоторната възбудимост на учениците, маркира се хиперкинетичност в поведенчески план. Помощното училище е тази училищна среда, която максимално отговаря на потребностите на аутистичното дете, защото то се нуждае не толкова от интеграция, колкото от защита и постоянна подкрепа от възрастни. Още повече, че

сериозни науки като медицината, психологията и педагогиката на този етап не са отговорили еднозначно и категорично на въпроса дали учениците със СОП наистина се чувстват по-добре извън групата на себеподобните и дали това не създава допълнителни проблеми за тях и семействата им.

Категорично заявяваме, че ако се тръгне към закриване на помощните училища, голяма част от децата с умерена и тежка изостаналост и с множество увреждания и с разстройства от аутистичния спектър ще останат „невидими“ за образователната ни система. Те ще присъстват поименно само в списъците на класовете в масовото училище, но в действителност ще си стоят вкъщи/ по домовете, както беше до 2004 година. Интеграцията на децата с умствена изостаналост не следва да се разбира като организирано смесване с връстници с нормален интелект. Интеграцията се прави ежедневно (както в настоящите помощни училища), чрез дейности за придобиване на социални компетентности.

И ако децата със сензорни нарушения и отклонения в поведението се нуждаят от по-специална подкрепа в училищна среда, за да разгърнат потенциала си, то на какви основания групата деца с умствена изостаналост трябва да бъдат лишавани от възможностите на специалните училищни условия и ресурси. Практиката в различните страни показва, че е необходимо да се даде **право на избор на родителите да решат в какъв вид училище ще учат децата им** и при какви условия ще завършат. Елиминирането на училищата за деца с умствена изостаналост в системата на българското образование според нас не е разумен подход и стеснява периметъра от квалифицирани, професионално-образователни и възпитателни услуги. В Италия, например, помощните училища бяха закрити. Днес там протича обратният процес – на тяхното възстановяване. След като учениците със сензорни нарушения и отклонения в поведението се нуждаят от специална подкрепа в училищна среда, за да разгърнат потенциала си, то **липсва правно основание** учениците със специфични потребности и особености в интелектуалното развитие да бъдат лишени от възможност за обучение при специални условия и ресурси. Когато тези ученици се изключат от системата на специалното училище, на тях им се отнема правото за корекционно-възпитателна работа по подобие на тази, която се предлага от Проектозакона за учениците със сензорни увреждания и отклонения в поведението (ВУИ). Нека не страним от цивилизованите общества. В Ирландия и Англия, в Германия, Холандия и Австрия, във Франция и Швеция се разбира, че увреждането, което детето е получило, е факт, че то е различно, но и в своето различие, то има точно толкова права, колкото и ние (www.european-agency.org/country-information).

Считаме, че израз на хуманната държавна образователна политика ще бъде запазването на училищата за ученици със специфични потребности и особености в интелектуалното развитие като и други с специфични нарушения (множество увреждания и разстройства от аутистичния спектър) като **държавни училища**. Грижата за умствено изостаналите деца навсякъде по света, както и в България, е изключително право и най-вече задължение на държавата.

От друга страна, дейностите, успешно изпълнени по Проект „Включващо обучение“, Дейност 4 на МОН, представят изградения вече нов модел за организация и функциониране на помощните училища, които предлагаме да се наричат **СПЕЦИАЛНИ**

УЧИЛИЩА ЗА ДЕЦА СЪС СПЕЦИФИЧНИ ПОТРЕБНОСТИ И ОСОБЕНОСТИ В ИНТЕЛЕКТУАЛНОТО РАЗВИТИЕ. Оценката на резултатите от изпълнението на Проекта по данни на ГЛАВНА ДИРИКЦИЯ „СТРУКТУРНИ ФОНДОВЕ И МЕЖДУНАРОДНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПРОГРАМИ“ в МОН е повече от добра. Работата на различните специалисти (специални и социални педагози, психолози, логопеди, кинезитерапевти и арттерапевти), обединени като екип в терапевтичен комплекс работят на едно място с всички ученици.

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

Настояваме, бъдещият Закон за предучилищното и училищното образование да не подлага на дискриминация както достъпа до образование, което може да бъде гарантирано и от общообразователните и от специалните училища (в много европейски държави те съществуват паралелно), така и възможността за избор на образователна среда, най-подходяща за учениците.

Тази е основната причина да Ви предложим следните изменения и допълнения към Проектозакона, които ще го направят колкото образователен, толкова и социален:

Раздел II Видове институции:

Чл. 43. (1) Специалните училища са:

1. нова за обучение и подкрепа на ученици със специфични потребности и особености в интелектуалното развитие;
2. за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания – увреден слух или нарушено зрение;
3. възпитателни училища интернати;
4. социално-педагогически интернати.

(2) нова Специалните училища по ал. 1:

1. са от интернатен или полуинтернатен тип с целодневна организация на учебния ден, осигурено хранене и при наличие на необходимата материална база – с организирано общежитие;
2. разкриват терапевтични комплекси, в които се организират дейности, подкрепящи приобщаването, обучението и възпитанието на децата и учениците със специфични потребности и особености в интелектуалното развитие, професионалното им ориентиране, консултиране и социално включване;

(3) **нова** В специалните училища по ал. 1 т. 1 се провежда обучение за завършване на клас, без придобиване на степен на образование и се поставят оценки само с качествен показател.

(4) **нова** В специалните училища по ал. 1 т. 1 се осигурява и обучение за придобиване на професионална квалификация.

(5) **нова** В специалните училища по ал. 1 т. 2, 3 и 4 се провежда обучение за завършване на клас и за придобиване на основно и средно образование и обучение за придобиване на професионална квалификация.

(6) **нова** В специалните училища по ал. 1 т. 2, 3 и 4 може да се осъществява профилирана подготовка.

(7) **нова** В специалните училища по ал. 1, т. 1 и т. 2 може да се организира и провежда предучилищно обучение и възпитание за достигане на училищна готовност на деца със специфични потребности и особености в интелектуалното развитие; деца със сензорни увреждания – увреден слух или нарушено зрение, преди постъпването им в I клас.

(8) **нова** В специалните училища по ал. 1, т. 2 може да се организира и провежда ранно въздействие и рехабилитация на деца до 3-годишна възраст със сензорни увреждания – увреден слух или нарушено зрение;

(9) Възпитателните училища интернати са за обучение на ученици, извършили противообществени прояви.

(10) Социално-педагогическите интернати са за обучение на ученици, които нямат подходящи условия за живот в семейството си, лишени са от родителски грижи и надзор, извършили са или съществуват предпоставки да извършат противообществени прояви.

Чл. 193 да отпадне! (След предложенията в чл. 43, чл. 193 се обезсмисля)

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ предлагаме да отпадне § 10 от ал. 1 до ал. 9

Чл. 194 да отпадне! (След предложенията в чл. 43, чл. 194 се обезсмисля)

06.01.2015 г.